

Smernice za učinkovito rabo energije v industriji

V Sloveniji se glavnina podnebno-energetskih politik in ukrepov osredotoča na učinkovito rabo energije v stavbah in pridobivanje energije iz obnovljivih virov ter deloma na promet, kmetijstvo in odpadke. Medtem pa industrija, ki po porabi energije zaseda drugo mesto v Sloveniji, v razpravah in politikah ostaja bolj ali manj prezrta. V Sloveniji industrija porabi dobro četrtnino vse končne rabe energije. Porabi polovico vse električne energije ter dobrih 70 odstotkov plina.¹ V strukturi izpustov industrija prispeva petnajst odstotkov izpustov toplogrednih plinov.

Slovenija bi morala kot del EU zasledovati cilj neto ničelnih emisij do leta 2040. Za doseganje tega cilja pa bo ključno znižanje rabe energije. Podatki projekta REINVENT² kažejo, da se bo v EU ob zasledovanju cilja omejitve globalnega segrevanja na 1.5 stopinje Celzija raba energije v industriji do leta 2050 zmanjšala za 40 odstotkov v primerjavi s scenarijem brez ukrepanja, skoraj popolno razogljčenje industrije pa bo doseženo do 2040.

Brez sodelovanja in ukrepov v industriji, Slovenija energetskih in podnebnih ciljev ne bo dosegla. Zato v nadaljevanju predlagamo smernice za podjetja, ki se vežejo na rabo energije.

1. Vodstvo podjetij naj posveti več pozornosti rabi energije

Rezultati ankete³ o rabi energije v slovenskih podjetjih kažejo, da učinkovita raba energije vse bolj postaja stvar srednjega menedžmenta. Vprašanem rabi energije in izpustov TGP ter s tem povezanim stroškom se morajo posvetiti vodstveni kadri v podjetju. Seznanjenost vodstva s stroški zaradi nakupa energentov in možnimi prihranki zaradi ukrepov učinkovite rabe energije bodo omogočila pospešitev naložb v učinkovito rabo energije. Energetski pregledi v podjetjih namreč kažejo, da podjetja še vedno izgublajo energijo, četudi bi to lahko preprečila z relativno enostavnimi in finančno nezahtevnimi ukrepi. Podjetja morajo zato okrepiti nadzor nad in spremljanje rabe energije ter izvesti ukrepe, med katerimi se številni povrnejo v nekaj letih.

2. Sistem upravljanja z energijo in izvajanja naložb

V Sloveniji je le okoli 30 podjetij vpeljalo sistem za upravljanje z energijo ISO 50001, od tega le nekaj takšnih, ki sodijo med največje porabnike energije. Vprašljiva je tudi kakovost energetskih pregledov, podjetja pa niso zavezana k izvedbi kakršnihkoli naložb na podlagi ugotovitev teh pregledov. Podjetja morajo pospešeno uvesti sistem upravljanja z energijo ISO 50001 ter izvesti vse naložbe v učinkovito rabo energije, ki se povrnejo v roku štirih let.

¹ Energetsko intenzivna industrija v Sloveniji: poraba energije, dodana vrednost, delovna mesta Dostopno na <https://bit.ly/2EgRNBC>

² EU decarbonisation scenarios for industry, dostopno na <https://bit.ly/2KHrVot>

³ Izziv učinkovite rabe energije – se jih podjetja in institucije zavedajo? Dostopno na <https://bit.ly/2U04yr1>

3. Snovna učinkovitost in raba sekundarnih surovin

Prehod v krožno gospodarstvo prinaša priložnosti za snovne, energetske in finančne prihranke. Snovna učinkovitost in raba sekundarnih surovin predstavlja možnost visokih prihrankov v rabi energije. Nazoren primer tega je proizvodnja aluminija, kjer recikliranje aluminija v primerjavi s proizvodnjo primarnega aluminija pomeni več kot 90 % manjšo rabo energije. Prehod na rabo sekundarnih surovin je za energetske intenzivno industrijo imperativ.

4. Krepitev raziskav in razvoja

Izvedba manj zahtevnih ukrepov bo prinesla energetske prihranke in znižanje emisij TGP, a ne bo zadoščala za obsežno razogljičenje energetske intenzivne industrije. Na ravni procesov, produktov in poslovnih modelov bodo potrebne inovacije in transformacije, ki bodo omogočile prehod v nizkoogljično gospodarstvo. Zato bo potrebno bistveno okrepiti razvojne, raziskovalne in inovacijske dejavnosti podjetij. Podjetja se bodo morala posvetiti tudi vprašanjem prevelikih proizvodnih kapacitet in prilagoditvam glede na razmere na trgih ob prehodu v krožno gospodarstvo.

5. Stabilno poslovno okolje

V okviru ekonomsko socialnega sveta, gospodarskih in sektorskih združenj mora industrija od države zahtevati dolgoročni okvir zmanjšanja izpustov ter oblikovanje energetskih politik, programov in strategij, skladnih s podnebnimi cilji. To bo podjetjem orisalo potrebno smer razvoja industrije in omogočilo dolgoročno načrtovanje za zmanjšanje rabe energije in emisij ter zagotovilo potrebno stabilno poslovno okolje. Zagovarjanje statusa quo in ohranjanje obstoječih neustreznih in neučinkovitih politik učinkovite rabe energije v gospodarstvu ni v razvojnem interesu podjetij.

Ljubljana, maj 2019

Smernice so bile oblikovane v okviru projekta [Klima za podnebje](#), ki ga izvaja Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj, sofinancira pa ga Ministrstvo za okolje in prostor.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR